

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: posudek oponenta práce

Autorka práce: Bc. Jiřina Kučerová

Název práce: Vyrůstající počet domácností nedosahující na vlastní bydlení v kontextu sociálního bydlení

Autor posudku: Mgr. Miroslav Jašurek

Předložená diplomová práce se věnuje jednomu z významných témat bytové politiky, konkrétně sociálnímu bydlení. Autorka toto téma uchopuje prostřednictvím případové studie zaměřené na možnosti nájemního bydlení v České Lípě. Diplomová práce je členěna do dvou větších celků – prvním je teoretická část, obsahující vymezení výzkumných cílů, otázek, metodologie a popis teoretických východisek. Druhá část je založena na prezentaci výsledků autorčina výzkumu, shrnutí a odpovědi na výzkumné otázky, které autorka zformulovala. Práce je dobře a přehledně strukturovaná, autorka dodržuje členění, které popisuje v úvodu, i z hlediska věcného obsahu jednotlivých kapitol.

Úvodní část práce je věnovaná vymezení výzkumného problému. Autorka vychází z předpokladu, že zajištění sociálního bydlení jako jednoho ze zásadních témat bytové politiky nabývá na významu – důvodem je zejména zvyšující se hrozba ztráty bydlení, zejména pro lidi ze sociálně znevýhodněných skupin. Dalším aspektem, který přispívá k tomu, že dostupnost bydlení je sociální problém, je neexistence legislativy, která by poskytla nástroje pro dlouhodobé a koncepční řešení tohoto problému. Autorka také stručně nastiňuje vývoj v oblasti bytové výstavby po roce 1989 a základní statistické údaje týkající se zejména finanční náročnosti bydlení v České republice. Vzhledem k tomu, že předmětem výzkumu je situace v České Lípě, podává autorka i základní informace o možnostech nájemního bydlení v tomto městě a identifikuje základní problematické okruhy (lokace nájemních bytů ve správě města, zvyšující se míra nezaměstnanosti, nedostatečný počet bytů pro seniory a absence koncepce sociálního bydlení a státní podpory v této oblasti). Pro další analýzu využívá autorka institucionální analýzy podle Elinor Ostrom. Na základě teorie institucionální analýzy pak autorka formuluje hlavní výzkumný cíl – vzájemné působení a ovlivňování aktérů, jejich zájmů a jednání. Dílčí výzkumné cíle pak mají zjistit příčiny rostoucího počtu zájemců o sociální bydlení v České Lípě, analyzovat aktéry této sociální situace a také popsat stav bytové politiky v ČR zejména z hlediska změn, ke kterým došlo po roce 1989. V souladu s hlavním cílem a dílčími výzkumnými cíli pak autorka formuluje výzkumné otázky.

Autorka také přehledně popisuje metody, které pro zkoumání výzkumných cílů zvolila – a zdroje dat, které využívá. Kromě institucionální analýzy jde o metody dotazníkového šetření, zúčastněného pozorování, polostrukturovaných rozhovorů a sekundární analýzy dokumentů různého charakteru.

Následuje krátká kapitola, popisující teoretická východiska. V části 6. 2 (Teorie sociálního státu) autorka velmi stručně zasazuje bytovou politiku do kontextu teorie sociálního státu, nerozlišuje však, o jaký typ sociálního státu, spíše jej charakterizuje prostřednictvím kritických argumentů vůči fungování sociálního státu. Tato část působí ve výsledku dosti nesrozumitelně. Naopak dobře je zpracovaná následující část, věnující se cílům bytové politiky v České republice a specificky problematice sociálního bydlení z různých aspektů (efektivita, sociální spravedlnost).

V praktické části práce autorka představuje bytovou politiku v ČR a identifikuje základní strategické dokumenty v této oblasti, na tuto část navazuje samotná případová studie analýzy sociálního bydlení

ve městě Česká Lípa, strukturovaná podle teorie institucionální analýzy. Autorka identifikuje aktéry, na které se zaměřuje a představuje vyhodnocení šetření, které provedla. Autorka kombinuje údaje získané od Městského úřadu v České Lípě, s vyhodnocením dotazníkového šetření, které provedla ve dvou institucích – na Městském úřadě a v organizaci Sociální služby města České Lípy – respondenty byli v obou případech žadatelé o nájemní bydlení ve správě města. Autorka se v dotazníku zaměřila zejména na osobní i sociální situaci žadatelů. Následuje analýza předpisů, které přidělování nájemních bytů regulují, a také vymezení základních pojmů souvisejících s problematikou nájemního bydlení. Tato část je dobře zpracovaná, domnívám se ale, že by bylo vhodnější zařadit ji za část, která se věnuje bytové politice v České republice – popis předpisů i pojmů by na ni velmi dobře mohl navázat a poskytnout čtenáři informace, které pak autorka využívá v analýze dotazníkového šetření.

Závěrečná část práce se věnuje odpovědím na výzkumné otázky, které autorka definovala v úvodu práce. Tato část ovšem není dostatečně strukturovaná a provázaná – autorka sice identifikuje aktéry (městský úřad a jeho příspěvková organizace, zastupitelské orgány města apod.) a konstatuje, že jejich působení se pohybuje v "mezích nastavených pravidel" (s. 85), chybí však podrobnější odpověď na samotnou základní otázku – totiž jaké je jejich vzájemné působení a jak se navzájem ovlivňují. Odpovědi na dílčí otázky jsou o něco propracovanější, autorka dobře shrnuje příčiny zvyšujícího se počtu žádostí o nájemné bydlení v České Lípě i otázku toho, zda pravidla pro získání nájemního bydlení jsou vhodně nastavena. V závěru také formuluje doporučení, týkající se zejména změn potřebné legislativy. Závěrečná doporučení však ukazují, že v práci chybějí některé aspekty, které by analýzu zpřesnily a přispěly k vyšší přesvědčivosti odpovědí na otázky, které si autorka klade:

- není zcela zřejmé, zda vedení města přistupuje k popisované problematice koncepčně, případně zda má současné vedení města v této oblasti politické cíle.
- pro účinnější intervence města v oblasti nabídky nájemního bydlení ve vlastnictví města je jistě podstatná celková ekonomická situace města, autorka ekonomické aspekty na několika místech předložené práce zmiňuje, chybí ovšem jejich podrobnější analýza.
- autorka jako jednu z hlavních příčin zvyšujícího se počtu žádostí o nájemní bydlení poskytované městem umiňuje ztrátu zaměstnání a ve svých doporučeních uvádí snahu o zajištění většího počtu pracovních příležitostí. Toto téma by si zasloužilo v diplomové práci větší prostor – bylo například možné propojit je s politikou vedení města v této oblasti, případně doplnit podrobnější analýzou vývoje trhu práce v regionu.

Navzdory uvedeným výhradám, k nimž by se autorka měla vyjádřit při obhajobě práce, konstatuji, že práce je dobře strukturovaná, přehledně využívá popsané výzkumné metody a pracuje s vhodně zvolenou literaturou. Z formálního hlediska obsahuje práce větší množství stylistických a gramatických chyb, na několika místech je text zřejmě vlivem nedostatečné závěrečné editace nesrozumitelný, množství těchto chyb je však úměrné rozsahu práce.

Z výše uvedených důvodů doporučuji práci přijmout k obhajobě a hodnotit ji známkou „velmi dobře“.

Datum: 14. 6. 2012

Podpis: